

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118 0 P 000128 09 Rev
Banja Luka, 23.02.2011. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S. T. iz B. L., Ul. ..., koga zastupa punomoćnik dr M. M., advokat iz B. L., protiv tužene RS – MUP, koju zastupa Pravobranilaštvo RS, odlučujući o revizijama stranaka protiv presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj: 011-0-Ž-08-000 448 od 14.10.2008. godine, na sjednici održanoj 23.02.2011. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Banjoj Luci P-1573/05 od 11.07.2008. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev, te obavezana tužena da tužitelju, na ime naknade nematerijalne štete, isplati ukupan iznos od 42.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 11.07.2008. godine do isplate, od čega: na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti iznos od 20.000,00 KM; na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 10.000,00 KM; na ime pretrpljenog straha iznos od 7.000,00 KM i na ime duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 5.000,00 KM, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.867,45 KM.

Sa djelom zahtjeva koji predstavlja razliku između traženih i dosuđenih iznosa tužitelj je odbijen.

Presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj: 011-0-Ž-08-000448 od 14.10.2008. godine žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena tako da je tužitelju dosuđen ukupan iznos od 50.000,00 KM i to: za pretrpljeni duševni bol zbog umanjenja životne aktivnosti 23.000,00 KM; za pretrpljene fizičke bolove 12.000,00 KM; za pretrpljeni strah 8.000,00 KM i za duševni bol zbog naruženosti 7.000,00 KM, a na ime troškova parničnog postupka iznos od 2.197,00 KM, dok je u preostalom dijelu žalba tužitelja odbijena, kao i žalba tužene u cjelini.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog povrede parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da mu se dosudi naknada štete u skladu sa postavljenim tužbenim zahtjevom.

Reviziju je izjavila i tužena zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se drugostepena presuda

preinači tako da se odbije zahtjev tužitelja ili da mu se, eventualno, dosudi naknada samo na ime duševnog bola zbog naruženosti.

U odgovoru na reviziju tužene, tužitelj pobija njene navode i predlaže da se ista odbije kao neosnovana.

Tužena nije odgovorila na reviziju tužitelja.

Revizija nije osnovana.

Tokom postupka pokazalo se nespornim da je tužitelj, dana 13.5.2005. godine, pretrpio teške tjelesne povrede kada je po naređenju svog starješine učestvovao u deložaciji iz stana porodice M., kojom prilikom je D. M. posula benzinom svog supruga, tužitelja i njegovog kolegu te ih šibicom zapalila. Suprug tužiteljice je podlegao usljed zadobijenih povreda, a tužitelj je pretrpio teške tjelesne povrede u vidu opekotina II A i dijelom II B stepena, na 15% površine tijela, koje zahvataju glavu, lice, vrat ramena i oba gornja ekstremiteta. Tužitelj se dugo liječio i još uvijek se nalazi na bolovanju, pretrpio je pet operacija, ali su ostale trajne posljedice u vidu velikih ožiljnih promjena (glave u predjelu sljepoočnjemene regije desno, promjene na vratu, desnoj ušnoj školjki, desnom ramenu, lopatici i obe šake, jače lijevo) koje ograničavaju pokretljivost svih prstiju na objema šakama u većem stepenu; pokretljivost desnog ramena je reducirana u težem stepenu, a nagrđenost lica, glave i vrata ima za posljedicu i funkcionalne smetnje očiju, usta, mimike, kao i pokretanje i okretanje glave što sve, prema nalazu vještaka, ljekara - hirurga uzrokuje umanjenje životne aktivnosti za 70% i tešku naruženost, a čemu doprinosi i okolnost, utvrđena po vještaku psihijatru, da je kod tužitelja usljed naprijed opisanog katastrofičnog iskustva došlo do trajne poremetnje psihološke ravnoteže koja se manifestovala razvojem post traumatskog stresnog poremećaja (PTSP) a potom i depresijom.

Polazeći od utvrđenja da je u konkretnoj pravnoj stvari predmetna šteta nastupila kao posljedica obavljanja opasne djelatnosti koju je organizovala i kojom je rukovodila tužena, kao pravni subjekt – prvostepeni sud je, pozivom na odredbe člana 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – dalje: ZOO), obavezao tuženu da tužitelju naknadi štetu po svim traženim vidovima. Pravo tužitelja na naknadu predmetne štete i njenu visinu odredio je na osnovu podataka (utvrđenih putem vještačenja) o stepenu i vremenu trajanja bola, straha i duševnog bola uzrokovanog smanjenjem životne aktivnosti i naruženošću, primjenom pravila sadržanih u odredbi člana 200. ZOO.

Drugostepeni sud, odlučujući o žalbama stranaka – prihvatajući činjenično utvrđenje prvostepenog suda, koje se saglasno odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 7/05, 63/07 i 49/09 - u daljem tekstu: ZPP) ne može pobijati revizijom – odbija žalbu tužene a djelimično usvaja žalbu tužitelja nalazeći da pravična novčana naknada, kao satisfakcija za posljedice povređivanja, za pretrpljeni duševni bol zbog umanjenja životne aktivnosti iznosi 23.000,00 KM; za pretrpljeni fizički bol 12.000,00 KM, za pretrpljeni strah 8.000,00 KM, i za duševni bol zbog naruženosti 7.000,00 KM. Pored toga, drugostepeni sud nalazi da se obaveza tužene na naknadu predmetne štete temelji i na odredbama Zakona o radu.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

U ovom postupku tužena je RS, bez obzira koji njen organ je provodio aktivnost iz koje je nastala šteta. Naime, pravni subjektivitet pripada RS, a ne MUP, niti Ministarstvu za ..., po čijem rješenju je vršena predmetna deložacija, pa se neosnovanim ukazuje prigovor tužene o nedostatku pasivne legitimacije po ovom osnovu.

Pasivnu legitimaciju tužene, suprotno navodima njene revizije, ne isključuje ni okolnost što se tužitelju, kao policajcu, radni staž računa sa uvećanim trajanjem (beneficirani radni staž). Staž sa uvećanim trajanjem regulisan je odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i on se priznaje svim zaposlenim na određenim radnim mjestima (između ostalih i policajcima) nezavisno od toga da li će posao, zbog čije težine ili opasnosti im se priznaje radni staž sa uvećanim trajanjem, uzrokovati kod takvog radnika konkretnu štetu. Radnik, naime, saglasno odredbi člana 97. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 38/00, 41/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 55/07, u kojem je objavljen prečišćen tekst ovog zakona – dalje ZR), ima pravo na naknadu štete od poslodavca koju pretrpi na radu ili u vezi sa radom, osim ako je šteta nastala zbog njegove krivice ili nepažnje.

Nema sumnje da je tužitelj štetu, čiju naknadu traži, pretrpio na radu obavljajući radne zadatke koje mu je naložila tužena. Učestvovao je u obezbjeđenju lica mjesta pri deložaciji porodice M. iz stana i to mjesto, po prirodi posla, nije mogao napustiti i pod uslovom da je bilo sasvim izvjesno kakva opasnost mu prijeti. Tužena u toku postupka nije dokazala tvrdnju da je do štete došlo nepažnjom tužitelja, ili njegovom krivicom. Ni jedan provedeni dokaz ne upućuje na takav zaključak. Iz stanja spisa ne proizlazi da je tužena preduzela posebne radnje radi sprečavanja nastupanja štetnog događaja, niti da je tužitelju i ostalim učesnicima dala posebna uputstava i nalog kako će se ponašati u datoj situaciji, ili eventualno zaštitnu opremu koja bi spriječila zapaljenje. Očigledno je da je znala da se radi o akciji visokog rizika. Zato je angažovala posebnu jedinicu za podršku, te vatrogasce i hitnu pomoć. Međutim, vatrogasci i hitna pomoć nisu mogli spriječiti nastanak štetnog događaja, nego samo ublažiti njegove posljedice, što naravno ne isključuje odgovornost tužene za predmetnu štetu koja je pravilno (kako jasno i opširno obrazlažu nižestepeni sudovi) utemeljena na odredbi člana 173. i 174. ZOO te člana 97. ZR.

Naknada koja je dosuđena tužitelju za pretrpljeni fizički i duševni bol, te strah, u iznosima navedenim u izreci pobijane presude, rezultat je sagledavanja svih okolnosti (propisanih odredbom člana 200. ZOO), koje određuju visinu pravične naknade, kao što je dob oštećenog (35 godina u vrijeme povređivanja), okolnosti pod kojima se štetni događaj desio i povreda nastupila (zapaljenje), lična svojstva tužitelja (radi se o policajcu koji, prema nalazima ljekara vještaka, zbog prirode povreda neće moći obavljati taj posao). Ti iznosi, po ocjeni ovoga suda, nisu previsoko, a ni prenisko odmjereni, niti su izvan pravnog standarda „pravične naknade“ koji je verifikovala sudska praksa u primjeni odredbe člana 200. ZOO, pa se navodi revizije tužitelja (da su ovi iznosi preniski) i revizije tužene (da su dosuđeni iznosi previsoki), ne mogu prihvatiti.

Duševna patnja, kao ni fizički bol ili strah se ne mogu izmjeriti na egzaktan način, jer za to nema mehanizma ni mjerne jedinice, budući da se takva trpljenja tiču unutrašnje psihičke sfere osobe koja tu bol i patnju trpi. Ova trpljenja su, sama po

sebi, neprocjenjiva i nenaplativa. Onome koji trpi, saglasno zakonskim odredbama, daje se naknada u novcu, ne da bi patnja i bol potpuno nestali, nego da tim novcem pribavi neka materijalna dobra koja mu mogu stvoriti osjećaj ugone koji doprinosi uspostavi njegove psihičke ravnoteže i emocionalnog stanja kakvo bi postojalo da nije bilo štetnog događaja.

Bez uticaja je na rješenje ove pravne stvari isticanje tužene da je „ratnim invalidima prve kategorije sa 100% invaliditeta zakonom propisana naknada štete od 10.000,00 KM“, jer se u konkretnom slučaju ne radi o takvoj šteti, niti se invaliditet koji ima u vidu tužena može izjednačiti sa umanjnjem životne aktivnosti o kojoj govori odredba člana 200. ZOO.

Iz istog razloga se ukazuje neosnovanim prigovor tužene da se o umanjnju životne aktivnosti kod tužitelja „obzirom da liječenje nije završeno može razgovarati tek po nalazu invalidske komisije, odnosno ocjene preostale radne sposobnosti“. Osim toga, kod nalaza i mišljenja ljekara vještaka, da nastala oštećenja kod tužitelja imaju tendanciju progresije, da nema izgleda da se stanje popravi i da je nastalo umanjnje životne aktivnosti od 70% trajnog karaktera, nema izgleda da se taj procenat smanji i tako utiče na visinu dosuđene naknade po ovom osnovu, sve kada bi procenat umanjnja životne aktivnosti bio jedini faktor (a nije, o čemu je naprijed bilo riječi) na osnovu kojeg bi se određivala naknada za ovaj vid štete.

Navodi tužene da je Ministarstvo za ... isplatilo tužitelju iznos od 8.000,00 KM (ne navodi se po kom osnovu), te osiguravajuća kuća K. iznos od 5.003,55 KM po osnovu kolektivnog osiguranja radnika čiju polisu je platila tužena, takođe nisu mogli ishoditi drugačiju odluku (čak ni u slučaju da je tužena za ovakve tvrdnje priložila odgovarajuće dokaze), jer su ove činjenice prvi put istaknute u reviziji (član 240. stav 2. ZPP).

Nije sporno da je tužena, na osnovu dostavljenih računa, naknadila tužitelju troškove liječenja u iznosu od 6.232,00 KM, zbog čega je on povukao tužbu u dijelu kojim je tražio naknadu materijalne štete po ovom osnovu, pa ni ovaj navod iz revizije tužene nije relevantan za presuđenje ove pravne stvari.

Iz naprijed navedenih razloga proizlazi da drugostepena presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijama stranaka, niti nekih drugih na koje sud pazi po službenoj dužnosti. Zato je revizije valjalo odbiti na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić